

RÉSEN.

MIKOR A MÁMOR ELSZÁLL, a valósággra ébred az ember. A tavasz és nyár alkalmas volt arra, hogy a jelszavak politikája farsangi bevonulását és fölvonulását megtartsa, de a majális hűvös és hideg időben nem ajánlatos. Az illúziók után számolni kell a valósággal. Többek között, tenger sok gond között a menekültek problémájával is. És itt azután nem lehet illúziókkal tartani azokat, akik fáznak és hajléktalanok. Ez bizony ridegen és hidegen szociális probléma és itt nem segít a jelszavak zászlólengetése. És ez nem is egyedülálló kérdés. Egy beteg és szenvedő ország egyik sebe csak. A kurzus kuruzslói itt nem sokra mennek, csak mérgezik a sebet, amely vérző és égető. Itt bölcs és józan orvosokra volna szükség és azt se lehetne mondani, hogy éppenséggel orvoshiány van. De némely esztelen beteg haragszik az orvosokra és tőlük nem kell a gyógyulás sem. Az ilyen betegekkel szemben humánusan, ám radikálisan kell eljárni. Mert az egészség a legdrágább kincs és az ő betegségük mindnyájunk életét fenyegeti. Már pedig mi élni és fejlődni akarunk!

A VÁRADI ÉS NAGYBÁNYAI magyar festők kollektív kiállítást rendeztek Bukarestben. A bukaresti lapok nagy elismeréssel írnak a képekről és az egyik román újság úgy találja, hogy ez a kiállítás a magyar-román barátság egyengetésére igen alkalmas tényező. Valóban, mi is azt gondoljuk, hogy a kultúra harcainak kell rendbehozniok azt, amit a fegyverek urai elhibáztak. Ezt nálunk is folyton hangoztatják, de eddig még mindig elfelejtették megpróbálni.

A NEMZETGYÜLÉSEN Nagy János a munkáskérdésről beszélt. Ritka vendég az ország házában ez a kérdés, amelyre feleletet adni talán nem is óhajtanak egyelőre. Nagy János nem szociáldemokrata, igen óvatosan teszi föl a munkáskérdést, de azért még ő is bevallja, hogy a bolsevizmus ott virágzott föl leginkább, ahol a munkáskérdést egyszerű hatalmi kézlegyintéssel intézték el. Ez bizonyára újszerűen hangzik a dunaparti palota kupolája alatt, nekünk ugyan nem mond vele újat, valamint azzal se, hogy a munkáskérdés megoldása egyúttal a munkás szabadságharcát jelenti a tökélynyomásával szemben. Hiszen éppen az a legszomorúbb, hogy ilyen elemi szociális igazságokat is újdonsággyanánt kezdenek fölhaladni a magyar nemzetgyűlésen a kapitalizmus nagy világháborúja és két forradalom után. Még szép, hogy ezt ellenmondás nélkül meghallgatják, lehet, hogy nem is igen értik meg az ilyen igazságot, hiszen semmi személyes éle nincs neki és lovasági ügyet se lehet csinálni belőle!

Megkezdték a földbirtokreform tárgyalását.

Budapest, nov. 4. A nemzetgyűlés mai ülését háromnegyed 11 órakor nyitotta meg *Rakovszky* István elnök. A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után a mentelmi bizottság előadója, *Legeza* Pál *Ugron* Gábor képviselő mentelmi ügyében tett jelentést. A bizottság úgy találta, hogy *Ugron* mentelmi jogát a tettesek tervszerűen sértették meg és ezért kéri a nemzetgyűlést, hogy az iratokat tegye át a királyi ügyészséghez. A nemzetgyűlés ebben az értelemben határozott.

Ezután *Kenéz* Béla, a földbirtokreform előadója emelkedett szólásra. A földbirtokreform csak most kerül a nemzetgyűlés elé, — mondotta — pedig már megvan a lelkek mélyében. A földéhes emberek mozgólódása világszerte megmozgatta a kormányköröket. Ezután részletesen tárgyalja az európai kormányok birtokpolitikáját. Franciaország a legutóbbi időben százmillió frankot adott két százalékos kamattal a földbirtokreform céljaira. Az angol parlament az ír földek megváltására tízmillió fontot szavazott meg. Olaszország háromszázmillió lírát áldozott. A skandináv államok közül a kis Dánia 45, Svédország 5 milliót szavazott meg évenként. Ugy gondolja, hogy ezeknek az áldozatoknak a láttára előtérbe lép az, hogy mit tettünk mi magyarok, akiknek csaknem kétharmad része él a földből. A földbirtok terén — mondotta — nagy mulasztás terheli a sokat dicsért liberalizmus korszakát. Ha ez a liberális korszak csak valamit is tett volna, akkor a nagy katasztrófákat elkerültük volna. Nagy mulasztásai vannak a letűnt kormányoknak és sokat vétettek a nagybankok is a parcellázással, amely a kisbirtokokat sujtotta. A javaslat elsősorban a földnélküli munkást akarja földhöz juttatni. Csonka Magyarországon kb. egymillió mezőgazdasági munkás lehet. Ennek a földhöz juttatása lesz a földbirtokreform legnagyobb eredménye. A törpebirtokosok legfőleg 10 holdra egészítheti ki birtokát. A közép-birtokokat kiveszik a megváltás alól. A nagybirtokot nem itéli a javaslat halálra. Kimondja a megváltás jogát a célhoz mért mérsékléssel. Elsősorban a háborús szerzésű ingatlanok megváltási jogát. Az őrási nagybirtokokból csak annyit, amennyi a gazdasági üzem működését nem zavarja. Etyben kivesszik a megváltás alól az ipari üzemhez szükséges területeket. Elsősorban a szabad forgalomba kerülő ingatlanok megváltásával akarják megszerezni a földbirtokreform céljaira szükséges földeket. Reméli, hogy az államnak elővásárlási joga révén elég föld áll majd rendelkezésükre. Megengedi továbbá a javaslat az ingatlanok tulajdonosának, hogy a kisajátításra kerülő földet magánügylet útján juttassa az igény-

lők kezére. Ez az államot is jelentékeny kiadástól mentesíti.

Szóltott ezután az előadó arról, hogy a reform megvalósítása oly problémákat fog fölvetni, amelyeket előre meghatározni nem lehet. Például azt is nehéz meghatározni előre, hogy mi a törpebirtok, a kisbirtok, a közép- és nagybirtok. Az ilyen problémák elintézésére az országos földbirtokrendező bíróság van hivatva.

A földet készpénzfizetés elve alapján akarja a javaslat megváltani. A javaslat megengedi, hogy a megváltási ár megállapítását elhalaszták és megadja a jogot a birtokrendező bíróságnak, hogy hivatalból is elhalasztassa 10 évig terjedő időre. Ugyancsak gondoskodik a törvényjavaslat arról is, hogy a gazdasági berendezéseket, amelyekre az igénylőknek szükségük van, úgy juttassa, hogy az igénylőket az eladósodástól megvédje. Természetesen ezzel kapcsolatban a mezőgazdasági hitel megszervezése a legfontosabb feladat. A törvényjavaslat célozza azt is, hogy a méltatlan elemektől megtisztítsa a gazdasági termelést és a többtermelést előmozdítsa.

Az elnök ezután bejelentette, hogy ötvennél több képviselő a sürgősség elrendelését kérte a törvényjavaslat tárgyalásánál. A Ház e fölött a holnapi ülésen fog dönteni.

Szünet után *nagyatádi Szabó* István földművelési miniszter szólalt föl. Az előadó után neki sok mondanivalója nincs. Kötelessége azonban megemlíteni, hogy a törvény végrehajtása ellen már mozgolódtak. Már régen elmúlt 12-ik óra és most a mulasztást minden erőnk megfeszítésével pótolni kell.

Ezután arra a megjegyzésre reflektált, hogy a három hold föld kevés. Ha az állam nagyobb összeget tudna áldozni a földbirtokreformra, akkor tudnánk olyan földbirtokpolitikát csinálni, amilyen kell, de rendkívül szomorú pénzügyi helyzetünk meggátol bennünket abban, hogy többet is tegyünk. Az állam segítséget csak a hadi-özegeknek, rokkantoknak és hadi-árváknak fog adni. Nem azért van a három hold kontemplálva, mintha nem kívánnánk többet, de akinek nincsen igavonó ereje, pénze, az a mai időben nem képes beszerezni azokat az eszközöket, amelyek a föld megműveléséhez szükségesek. Annyi földbirtokot adtunk tehát egyelőre, amennyit igavonó állat nélkül is meg lehet munkálni. Ha van a népnek sajátja, akkor nem fog a munkaerő idegenbe vándorolni. Az az ember, akinek van mit védelmezni, nem hallgat az izgatásokra. A legnagyobb örömmel tölti el, hogy a javaslat a Ház elé kerül és kéri annak elfogadását.

Az ülés negyed 3 órakor ért véget.

Számonkérő sorok az ellátatlanokról.

Még nincs semmi közölhető eredmény.

A gabonarendelet módosítása.

A városi közélémezési hivatal e hó első felére két és fél kilogrammban határozta meg a fejenkénti lisztkontingenst. Ebből 50 deka téstaliszt, 80 deka főzöliszt és 120 deka kenyérliszt. Az intézkedés szerint a téstaliszt kiváltása nem kötelező, helyette azonban mást nem kapni. A téstaliszt ára 44 korona, a főzöliszt árát 13 koronában szabta meg a város, a kenyérlisztet pedig 3 korona 60 fillérért árusítják.

Érdeklődtünk a felől, mi van az ellátatlanok ügyével, de azt a választ kaptuk, hogy még nincs semmi közölhető eredmény.

Ezt annál is inkább furcsának találjuk, mert tudomásunk szerint a közélémezési minisztérium által az összeírás befejezésére kitűzött határidő október 15-én, illetve november 1-én lejárt. Ma pedig november 5-ike van.

A fővárosban, úgy látszik, mégis nagyobb gondot fordítanak az ellátatlanokra, mert, egyes fővárosi lapok híradása szerint, ebben a tárgyban úban van a meg egyezés.

A tegnapi minisztertanácson, melyen az érdekelt minisztereken kívül a kisgazdák négyes bizottsága is részt vett, — a kiszivárgott hírek szerint — biztosították a fejadagnak az eddigi olcsó áron való kiszolgáltatását. A megoldás lényege az volna, hogy az ellátatlanok részére szükséges gabonamennyiség hiányzó részét, amelyet most a kisgazdákra vetettek ki, az állam megvásárolja a kisgazdától, de a nagybirtok terhére.

Vass közélémezési miniszter hangsúlyozta a szegényebb osztály érdekeit és garanciákat nyert az ellátatlanok ügye és az olcsó liszt-neműek ára kérdésében eddig elfoglalt álláspontja tekintetében.

Most, amikor az ellátatlanok ügyének országos rendezéséről van szó, nem lehet említés nélkül hagyni, ha a vidéken bürokratizmussal kezelik az ügyeket. Hiába adnak ki rendeleteket, ha idejében nem fogantatosítják.

Uj kormányzó párt alakul?

Budapest, nov. 4. A kulisszák mögött fontos tanácskozások folytak. Értesülésünk szerint eddig mintegy 106 nemzetgyűlési képviselő nyilatkozatot írt alá, hogy a földbirtokreform és a béke ratifikálása után új kormányzó pártot alakít, amely hajlandó az ujjaalakulás folytán keletkező új párttal is koalícióba lépni a kormányzás érdekében, de agrár-demokratikus programját semmi esetre sem adja föl. Értekezésünk szerint ebben az alakulásban *nagyatádi Szabó* István, *Rubinek* Gyula, *Dömötör* Mihály, *Lipták* Pál és a kisgazdapárt számos vezető tagja vesz részt.

Nem lesz egyéni lakás- rekvirálás.

A főispán nyilatkozata.

A vagonlakók elhelyezésének ügyével kapcsolatban Aigner Károly dr. főispán ma a következő hivatalos nyilatkozatot adta ki:

Egyes lapok a vagonlakók elhelyezése tárgyában folyamatba tett eljárásról tévesen informáltak a közönséget, minél fogva a félreértések és esetleges visszaélések elkerülése, illetve megakadályozása végett figyelmeztetem a város közönségét, hogy a lakásokban nélkülözhetőknek talált helyiségekbe csakis oly egyének telepedhetnek be, akik a lakáshivataltól nyert szabályszerű lakásigazolványt mutatnak föl.

Aki lakáshivatali igazolvány nélkül jelentkezik, jogosan kiutasítható; ha nem távozik, vele szemben a rendőrség oltalma is igénybe vehető és magánlakásértés miatt ellene bünvádi eljárás indítható. Aigner Károly dr. főispán.

A nyilatkozattal kapcsolatban a főispán kijelentette, hogy illegitimiton való lakásszerzést még indokolt esetben sem engedhet meg és nem teheti ki a város közönségét annak, hogy a tegnapi intézkedéssel visszaéléseket kövessenek el. A kontradiktórius eljárás továbbra is érvényben marad, a vagonlakók mielőbbi elhelyezése érdekében azonban úgy intézkedett, hogy a lakáshivatal a legközelebbi három nap alatt csak a menekültek ügyével foglalkozzék és csak azoknak soron kívüli elintézése után foglalkozhat új bejelentések elintézésével.

A mi álláspontunk röviden az, hogy igazságtalanságot és jogtalanságot senkivel szemben sem szabad elkövetni. A kormány megígérte, hogy rendezi a menekültek ügyét. Másik jogos érdekeinek rovására azonban ez nem történhetik. Még csak azt kérdezzük: miért nem tudja a jobbik, mit csinál a bal? És azt, hogy miért nem fáj a hatóságnak a „kilakoltatottak” feje is egy keveset? A menekültekről gondoskodni kell, de az idevalókat sem kell talán „kilakoltatni” a városból!

Tiltakozás a ratifikálás ellen.

Budapest, nov. 4. A Társadalmi Egyesületek Szövetsége ma délelőtt a Vigadóban nagy tiltakozó gyűlést tartott a béke ratifikációja ellen. Délután fél 2 órakor a parlament főbejárata előtt óriási tömeg gyűlt össze, amely a béke ratifikálása ellen tüntetett.

„Átszervezik” az árvizsgáló bizottságot.

Budapest, nov. 4. A lapok közlése szerint az árvizsgáló bizottságot átszervezik. A bizottságnak új közgazdasági és műszaki osztálya lesz. Az eddigi rendeletekből egy összefüggő, egységes rendeletet adnak ki, amely meg fogja szüntetni a maximális árakat és ezentul esakis tájékoztató és irányárakat fog megállapítani.

A népbiztosok pöre.

Budapest, nov. 4. A népbiztosok pörében ma Aczel főügyész befejezte vádbeszédét. Kedden a védőbeszédre kerül a sor.

Az angol bányamunkások beszüntették a sztrájkot.

A bányatulajdonosok „jóslása”.

London, nov. 4. Az angol bányamunkások kétharmad többséggel a munka ujravétele mellett döntöttek. A bányatulajdonosok nincsenek megelégedve a föltételekkel és rövidlátásukkal és profitéhségükkel veszélyeztetik a megegyezés tartósságát. A bányatulajdonosok ugyanis azzal „érvelnek”, hogy az elfogadott föltételek nem csupán a szén megdrágulását idézik elő, hanem igen kockázatosnak mondják azt a megállapodást, amely szerint a bányamunkások most a nagyobb termelés föltételezésével előleg gyanánt megkapják a béremelést, amely azonban szerintük csökkenni fog vagy teljesen kiküszöbölődik, ha a termelésben nem következik be az előirányzott emelkedés.

Revolvermerénylet a japán külügyminisztériumban.

Budapest, nov. 4. A Magyar Hírlap jelenti Londonból: Tokioi jelentés szerint Sait-nál, a japán külügyminisztérium kereskedelmi osztályának főnökénél kihallgatásra jelentkezett egy ismeretlen ember. Amint belépett a szobába, revolvert rántott és az osztályfőnököt agyonlőtte. Azután elrohant és jelentkezett a rendőrségen. Saitnak néhány nap múlva Európába kellett volna utaznia, hogy részt vegyen a népszövetség ülésén mint Japán megbízottja. A merénylet kihallgatásakor azt vallotta, hogy a kormányának Kinával szemben tanúsított hibás politikájára akarta fölhívni a közfigyelmet. A mozgalom, amely a kínai zavargásokba való beavatkozásra akarja szorítani a kormányt, folyton erősödik.

KORZÓ-MOZI

TELEFON:
Igazgatóság 455. Pénztár 11-85.

Pénteken, szombaton, vasárnap,
hétfőn, november 5., 6., 7., 8-án.

Az évad uralkodó fimje

Cezarina!

VI-ik folytatás.

Befejező nyolcadik rész:

Maud Gregaards bosszuja.

Főszerepben: MIA MAY.

ELŐADÁSOK KEZDETE: fél 5, fél 7
és fél 9 órakor. — Vasárnap fél 3,
fél 5, fél 7 és fél 9 órakor.

Minden magyar német könyvujdonság

olvasható Szeged leg-
első és legnagyobb
kölsönkönyvtárában
Szalaynál, Kigó-utca I. sz.

Tanácsi „Vita”

a mozirendeletéről.

A belügyminiszter — mint ismeretes — fölhívta a tanácsot, tegyen javaslatot arról, hány mozira van szüksége Szegednek. Gaál Endre dr. kultúratanácsos csütörtökön terjesztette javaslatát a tanács elé. A tanácsnok szerint három moziengedély éppen elég lenne Szegednek, nem számítva a tudományos, iskolai és katonai mozikat.

A kultúratanács elöterjesztés kapcsán az egyik tanácsstag megjegyezte:

— Meg kell hagyni a már meglévő moziengedélyeket!

— De a s.k. mozi nem tud megélni!

— Az az ő bajuk!

— Amde a városnak érdeke — szólta a főjegyző —, hogy jól jövedelmező vállalkozás legyenek.

A polgármester: A város egyik érdeke az, hogy a cenzura ellenőrizze a moziműsort, a másik pedig az, hogy minél több legyen a vígjalmi adó.

Balogh Károly: Kevés az engedélydj.

A polgármester: Erről ne vitakozzunk, hanem föl kell emelni. De különben is nem arról van most szó, hanem hogy mi lesz a kultúratanácsosi javaslattal. Én keveslem a három mozit. Legalább annyinak kell engedélyt adni, amennyinek most van.

Megjegyzés: Az Uránia nem tart előadásokat, minek álljon üresen a helyiség, el lehetne helyezni néhány vagonlakót. Elég három mozi.

Egy másik megjegyzés: Hogyne, hogy három zsírosodjék, mikor tizenkettő félkövéren megélhet.

Bokor Pál: Akiknek már van engedélyjük, azoktól nem szabad elvenni.

Harmadik megjegyzés: Minden körületben föl kell állítani egy mozit!

A polgármester: Nem patika ez, hogy kerületenkint lehetne fölláttani! De végre is, mi a tanácsi határozat?

Fölkiáltások: Meg kell hagyni az eddigi moziengedélyeket!

A polgármester: Látod, Bandi, leszavaztak.

A tanács tehát azt javasolja, hogy az eddigi moziengedélyeket hosszabbítsa meg a belügyminiszter. A belügyminiszter bizonyára nem erre számított. Ő „intézményes biztosítékokra” gondol.

Belvárosi Mozi

Telefon: Pénztár 5-82.

November 6-án,
szombaton este
8 órakor:

Lucy Kieselhausen
világhírű táncművésznő

táncestélye

teljesen új műsorral
és toalettakkal.

JEGYEK MÉG KAPHATÓK A
BELVÁROSI MOZI
ELŐVÉTELI PÉNZTÁRÁBAN.

BELVÁROSI-MOZI

PÉNZTÁRI TELEFON 5 82.

Péntek, szombat és vasárnap

Gróf Monte Cristo örökösei

Romantikus filmjáték öt felv.

Maxi válni akar

Rendkívül kacagtató bohózat

MAX LINDERRE L.

Előadások köznapokon 5, 7 és 9 órakor,
ünneppnap 3, 5, 7 és 9 órakor.

Minden előadás KATONAZENE.

KULTURA.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR.

Péntek: A csitri, vigjáték. Palágyi Lajos fölléptével. Premierbérlet B 11.

Szombat: Mágus Miska, operett. Bérlet szűn.

Vasárnap délután: Az obsitos, daljáték. Vasárnap este: A szökő katon, népszínmű. Bérlet szűn.

Harding.

London, nov. 4. Harding, Egyesült Államok új elnöke 19 március 4-én lép Wilson örökébe. A kombinációk azonban már megindultak Harding kormányának összetételére nézve. A külügyi hivatal élére állítólag Elilm Root szénát állítja Harding. Root a népszövetség helyett széleskörű hatalommal fölrüházott nemzetközi döntő bírságot tervez.

Tőzsde.

Zürich, nov. 4. (Zárlat.)
Berlin . . . 8.07-5
Hollandia . . . 194.35
Newyork . . . 6.40
London . . . 21.98
Páris . . . 39.70
Milano . . . 22-87-5
Brüsszel . . . 42.25
Kopenhága . . . 86.60
Stockholm . . . 123.25
Krisztánia . . . 86.
Madrid . . . 88.
Buenos-Aires . . . 230.
Prága . . . 7.
Budapest . . . 1.
Bukarest . . . 10.
Bécs . . . 1.
Osztrák bély. . . 1.
Varsó . . . 1.

Budapest, nov. 4.
Arany 20 frankos 1420-1470
Font . . . 1620-1690
Leva . . . 560-580
Dollár . . . 470-497-5
Fr. frank 3180-3240
Márka . . . 600-620
Lira . . . 1740-1780
Osztrák kor. 93-1
Rubel . . . 340-3
Lei . . . 740-7
Sokol . . . 510-5
Sv. frank 7700-7
Kor. dinár 1200-12
Fr.-dinár 1200-12
Lengyel m. 120-1

VÁSÁRUKAT

VARGÁNÁL

VÁSÁROLUNK

Híd-utca.

ÉRTESITEM a t. közönséget, hogy közismert jó konyhamat újból megnyitottam a volt „KÉK MACSKA” helyiségben, ahol első rendű ételek és italok kaphatók.

MAGYAR GYUL

a „ROKKANT KATONÁHOZ”
iskola-utca 10. szám alatt

HIREK.

Munkások! Elvtársak!

Aki a lapját cserbenhagyja, önmagát hagyja cserben! Támogassátok „A Munká”-t!

— **Le kell szállítani a kávéházi árakat.** Mint ismeretes, a szegedi kávéosk pár héttel ezelőtt önkényesen fölemelték a kávéházi árakat, azután kérték, hogy ezt az árdrágiást az árviszgáló bizottság hagyja jóvá. A szegedi árviszgáló bizottság az ügyet áttette az országos árviszgáló bizottsághoz. A központi árviszgáló bizottság, mint a Budapesti Hivatalos Közlöny írja, Budapesten leszállította a kávéházi árakat. Bizonyos tehát, hogy a szegedi önkényes árakat nem hagyja jóvá. Budapesten ugyanis a fekete babkávét két korona ötven fillér, a hadikávét egy korona, a tejes kávé négy korona ötven fillér (Szegeden hat korona). A szegedi kávéosk azonban *birtokon belül* vannak. Követeljük, vagy másképpen nem használ, kiabáljuk, hogy az árviszgáló bizottság *lépjen közbe* és ne folytasson kanapépört a fogyasztók rovására.

— **Dönt a döntő bíróság.** A gázgyár ügyének fölülvizsgálására Szegedre küldött szakértők, mint értesülünk, szombaton kezdik meg Budapesten a sokat vitatott ügy tárgyalását *Sópkéz* műegyetemi tanár elnöksége alatt. A tárgyaláson *Turóczy Mihály* városi főügyész képviseli a várost.

— **Ujabb „üzemzavar”.** A világiatási zavaroktól állandóan rettegő fogyasztóközönséget csütörtökön délután öt órakor újabb „meglepetés” érte. Ugyanis a villanytelepen történt „üzemzavar” miatt részben beszüntették az áramszolgáltatást. Érdeklődünk a gázgyár igazgatójánál, aki kijelentette, hogy szénbányá miatt az egyik motort ki kellett kapcsolni.

— **Magyarország nyersanyagszükséglete.** A repatriáló bizottság mellett nem régen egy bizottság alakult Párisban, amely a legyőzött államok nyersanyaggal való ellátását hosszú lejáratu hitelekkel kívánja biztosítani. Ettől a bizottságtól fölcsúztatás érkezett a magyar kormányhoz, hogy jelentse be az ország nyersanyagszükségletét, amelyről a bizottság háromévi fizetési lejárattal gondoskodni kíván.

— **A kisparcellák kiutalása.** A földmívelési miniszter rendeletben utasította a főispánokat és gazdasági fölügyelőket, hogy a kisparcellák kiutalásáról szóló törvény végrehajtási előmunkálatait haladéktalanul kezdjék meg. Ezzel egy időben már a legtöbb helyen megkezdődtek a tárgyalások közvetlenül is a tulajdonosok és a földigénylők között.

— **Lopás.** *Schmidt József* somogyaszalói intéző lakásába kedden éjjel ismeretlen tettesek behatoltak és huszezer korona értékű női ruháknak ellopottak. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Szerencsétlenség.** *Hódi István* 14 éves fiút a dorozsmai országút 18. számú háza előtt egy kocsi elütötte. Könnyebb lábsérülésével beszállították a kórházba, ahol bekötözték. A rendőrség megindította az eljárást.

Beszüntették a fautalványok kiadását.

Nincs fa, de van újabb ígéret.

Megemlékeztünk már arról, hogy a közlekedési hivatal fakiosztó irodáját naponta több száz főnyi tömeg ostromolja. Kora reggeltől késő estig álldogálnak szegény didergő emberek és a szomorú tumultus megtölti nemcsak az irodát, de a folyosót és a lépcsőházat is. Napokon keresztül kellett várni, amíg valakire sor került és drága pénzéért valami kis tüzelőhöz juthatott. Mától fogva azonban már ez sincs, mert

a fautalványok kiadását — azzal a megokolással, hogy nincs fa — beszüntették.

Most tehát már hiába ácsorognak, még a lehetősége is megszűnt annak, hogy egyhamar fához jussanak a nyomorúsággal agyonzaklatott emberek, mert ez a legújabb intézkedés

bizonytalan időre szól.

A helyzet most az, hogy nincs fa, de van újabb ígéret, ezzel azonban nem lehet befutni.

Aigner Károly dr. főispán mai kijelentése szerint sikerült ugyanis a Máv.-tól kétszáz vasuti kocsi és nyolc mozdonyt kölcsön kapnunk, amelyben majd átszállíthatják a román területekről azt az ezer vagon fát, amelyre nézve a megállapodás a román kormánnyal létrejött. Tulajdonképpen kompenzációs üzlet lesz s az ezer kocsi fáért — mint ismeretes — hat vagon szegedi paprikát adunk cserebe.

Hónapok óta folyik ez az akció s most már eljutottunk addig, hogy a vagonokat megkaptuk — papíron. A hivatalos eljárás tekervényes formalitásai közül most hátra van

— **Gázmérgezések.** *Kenyeres Izó* kereskedő Tisza Lajos-körút 95. szám alatti lakásán szerdán éjjel végzetessé vált gázmérgezés történt. *Brunner Mária* 21 éves és *Székely Mária* 19 éves háztartási alkalmazottak használni akarták a gázreszt, de, mert nem volt gáz, a gázreszt csapját nyitva hagyták. A gázszolgáltatás este nyolc órakor azonban megkezdődött és így történt, hogy az alvó leányokat a csőből kiáramló gáz megölte. A mentők beszállították őket a kórház hullaházába. — *Kiss József* 17 éves cipésztanonc az Iskola-utca 18. szám alatt levő üzletben a gázcsapot nyitva felejtette és lefeküdt. Csütörtökön reggel eszméletlenül találták. A mentők beszállították a kórházba. Állapota súlyos, de nem életveszélyes. — A hatóságoknak figyelmeztetnie kell a közönséget, hogy a gázórát ne hagyja nyitva, mert — úgy látszik — amikor nem kellene, akkor van gáz.

— **A záróra áthágása miatt.** *Csilag Ferenc* Püspök-tér 12. szám alatt lakó kocsmáros a kihágási bíróság a záróra túllépéséért ötven korona pénzbüntetésre, vagy háromnapi elzárásra ítélte.

Lucy Kiesselhausen táncestélye november 6-án a Belvárosi moziban.

még a kocsiutalásnak, beviteli és egyéb engedélyeknek és különféle garancialeveleknek bemutatása a román királyi minisztériumnak s e végtől Szeged város megbízásából *Schwarcz József* vállalkozó csütörtök éjjel Bukarestbe utazott. E hó 11-ike körül érkezik vissza és — mint mondotta — majd referál róla, hogy rendben van-e minden. Ha véletlenül megtörténne ez a csoda, akkor még újabb hetek tellenek a kocsi román területre való átszállítására, a bevagonizásra és a visszaszállításra. És akkor még csak az első száz vagon lesz ideát! Hát még a többi? Talán már a forró júliusi napsugár fog táncolni ablakainkon, mire a város lebonyolítja a kompenzációs üzlet egyik felét.

Fölhívjuk az illetékes hatóságok figyelmét, ne halogassák a dolgot, számtalan munkáscsalád didereg a korán beköszöntött és csikorgónak ígérkező téli éjszakákban. Sürgős intézkedést kérünk, cselekedetet akarunk látni, a szavakból már elég volt. *Fát adjanak, ne ígéretet!*

Budapest, nov. 4. A MTL. jelenti: A földmívelésiügyi miniszter három rendeletet adott ki a faellátás biztosítása, a fakihasztnálás gyakorlása, az állami erdővagyon nagysága és az okszerű erdőgazdálkodás ügyéről. A rendeletek szerint az erdőhivataloknak be kell jelenteniük azokat az erdőbirtokosokat, akik a fa kihasználásához szükséges jog átruházását nem akarják. A magánerdők okszerűtlen kihasználásának az állami erdőhivataloknak gátat kell vetniük. A helyi fogyasztásra első sorban a rőzséfát kell kiszolgáltatni.

SAKMOZGALOM.

Munkásokonthon építési alap: 6686.20 K

A magyarországi szakszervezetek országos kongresszusa Budapesten.

VI.

A következő, ami az államosítást indokolja, a tervezet szerint

a pénzügyi szempontok.

Azt mondja, hogy miután ilyen gazdálkodás folyt a pénztáraknál, ott sok fölösleges tisztviselő is volt, ami szintén hozzájárult a kezelési költség nagyságához. Egy szóval, mert drága a munkásbiztosítás, azért szükséges az államosítás, az ügyeknek állami tisztviselőkkel való ellátása. Azonban az indoklás meglehetősen adós marad azzal, hogy miért volt drágább, ha egyáltalában drágább volt, nálunk a kezelés, mint a külföldi hasonló intézményeknél. Itt Ausztriát és Németországot hasonlítja össze Magyarországgal és megállapítja, nem a jelenlegi időkből, hanem a munkásbiztosítás kezdeti idejétől, 8–12 év előtti adatokkal, hogy nálunk drágábbak voltak a költségek, mint külföldön.

De elhalgatja, hogy Magyarországon csak az utóbbi időkben kezdenek a pénztárak abba a helyzetbe jutni, hogy hasonló és zegű járulékokat szedhessenek be a tagoktól, mint amelyet a külföldi pénztáraknál régen szednek. Ha tehát látszólag bizonyos tekintetben úgy áll itt a helyzet, hogy az egy-egy munkásra eső kezelési költségek magasabbra rugnak, mint a külföldön, ezzel szemben áll az a tétel, hogy viszont ott az egy-egy tagra eső járulékmennyiség nagyobb. Ezenkívül van még egy egész sereg szempont, amelyek a kezelés drágább voltát igazolják. Nálunk a betegsegélyezésnek kell ellátnia azt, amit máshol más intézmények, nevezetesen az *agykori és rokkantbiztosítás* látnak el. E mellett a magyarországi pénztáraknak a tulságos állami fölügyelet külön-külön munkatöbbletet rótt föl, amelyekkel a külföldi pénztáraknak szintén nem kellett számolniuk. És más a helyzet ott, ahol sok apró kisipari üzemet kell kezelni és nyilvántartani és más ott, ahol nagyüzemekkel dolgoznak. Mégis a magyar pénztárak kezelési költsége a 2 és 3 százalékos járulékoknál átlag nem volt több 20–21 százaléknál. 1918-ban a 4 százalékos járulékkulcs mellett már a budapesti pénztár kezelési költsége csak 13 százalék volt. Most pedig a javaslat 6 százalékos járulékkulcs és 60 korona beszámítható legmagasabb napi kereset mellett 20 százalékot akar elvenni a kerületi pénztáraktól kezelési költség címén. Szakértők számítása szerint ez a budapesti pénztárnál 125 millió évi bevétel mellett 25 milliót tenne ki, holott ezzel szemben a tényleges kezelési költség legfőkébb 8 millióra fog rugni. Így akarja a javaslat olcsóbbá tenni a kezelést. Igaz, hogy azt mondja, hogy a fölöslegeket majd egy központosított alap javára fogja fordítani, amelyből bizonyos közös intézmények lesznek föntartva. De erre az alapra a munkásoknak semmi befolyásuk nem lesz, azonkívül pedig bizonyos, hogy minden kerületi pénztár állami bürokráciája igyekszik majd azt a 20 százalékot úgy kihasználni, hogy a fölöslegek fája ne érjen az égig.

A harmadik szempont, amely a javaslat fölveként szerepel az indokolásban, az önkormányzatnak az a bizonyos körülhatárolása, amit magyarárnak úgy kell érteni: a munkásbiztosítási intézményeknek az autonómia kezéből való kivétele, vagyis az **autonomia megszüntetése.**

A javaslat nem mondja határozottan és világosan, hogy nem kell az autonomia, bizonyos tekintetben elismeri az autonomia fontosságát, csak a gyakorlatban valószínűleg meg az ellenkezőjét. Azt mondja: „A pénztári alkalmazottak államosítása azonban nem nyújthatna biztos kilátást a munkásbiztosítási adminisztráció békés menetére, ha a pénztári önkormányzat eddigi jogköre eddigi épségében maradna meg.” „A kinevezett pártatlan tisztviselői kar képviseli a folyó ügyek elintézésére szükséges rendet és szakértelemet, az önkormányzat képviseli a törvényben lefektetett jogszabályok megelevenítesére és végrehajtására hivatott közlelkiismeret.”

Attól félek, hogy az az önkormányzat, amelyet ez a törvényjavaslat létesíteni kíván, csak a lelkiismeret szerepére fog szorítkozni, amely meg-

szólhat hébe-korba, de senki nem fog rá hallgatni és az a bizonyos tisztviselői kar mindenkor a politikai viszonyok alakulása szerint fogja a pénztár ügyeit a saját belátása szerint intézni. Egyébként, amikor ilyen módon beismeri a javaslat az autonómiának a szükségességét, ugyanakkor a hatáskörét a semmivel egyenlően állapítja meg.

Ha e mellett tudjuk, hogy a pénztárak igazgatói, akiket az állam fog kinevezni, az autonómia minden határozatát megfőlebbezhetik és fölfüggeszthetik a főbbezés elintézéséig, akkor láthatjuk, hogy milyen lesz az az autonómia, amelyet ez a törvény tervez.

A munkásság a maga részéről igenis követeli, hogy azokban az intézményekben, amelyekben az egészsége megóvásáról van szó, neki a beleszólási jog biztosítását, mert csak így érheti el azt, hogy ez az intézmény az ő érdekeit fogja szolgálni. Seholy a világon, ahol modern munkásbiztosítás van, nem helyezkedtek arra az álláspontonra, amelyre a javaslatot vezet helyezkedik. Az autonómia mindenütt fölve a munkásbiztosításnak és csak legfőlebb azokban az országokban nincs autonómia a munkásbiztosításban, ahol nincs is munkásbiztosítás, vagy ahol, mint Magyarországon is, mindenütt ki akarják szorítani a dolgozókat azokról a területekről, ahol a saját sorsa fölött kellene határoznia. Azok a szakemberek, akik munkásbiztosítási kérdésekkel foglalkoznak, megegyeznek abban, hogy autonómia nélkül munkásbiztosítás nincs. Idézhetem Kaufmann Pált, a német birodalmi munkásbiztosítási hivatal elnökét, Tisza Istvánt, Haller Istvánt, aki azt mondja, hogy a revízióval követelményül kell fölállítani, hogy ebben visszaesés ne legyen sem az autonómia, sem a munkásság hátrányára; Diószeghy Józsefet, Giesswein Sándort, akik mind az autonómia szükségességét igazolják. De az autonómia mellett foglaltak állást még a munkáltatók testületei is.

Nem lesz érdektelen, ha ebben a kérdésben a mai kormányzó párt néhány vezető egyéniségének a „Magyar Tőzsde” októberi 23-iki számában megjelent nyilatkozatát itt fölolvassom.

Benárd Ágoston dr. népjóléti miniszter nyilatkozata így szól:

— A javaslat letárgyalása igenis sürgős! Kívánja ezt a reformot a kormányzó-párt zöme, a munkásság jelentékeny része és az ország közvéleménye. Ez a probléma, a munkásbiztosítás államosítása, mint valami izgató anyag benne van a köztudatban. El kell onnantól elmozdítani!

— A szociáldemokratákat nem hívtam meg semmiféle ankrétre, velük nem tárgyaltam, mielőtt törvényjavaslatomat elkészítettem és ezt a bizottság tagjai közül többen kifogásolták. A szociáldemokratákkal tárgyalnom fölösleges volt, mert ismerem a véleményüket és írásbeli állásfoglalásuk a kezeim között van. En a munkásokkal szívesen tárgyalok, de nem a szociáldemokrata pártvezérekkel, akik elfogultak és mindent szigorúan pártérdekből néznek. A szociáldemokrata párttal megalkudni a munkásbiztosítás kérdésében úgy sem lehet és csak az ügyet nyújtanám fölöslegesen, ha velük tárgyalást kezdenék. (Általános derűség.)

Frühwirth Máttyás dr. nemzetgyűlési képviselő, a keresztényszocialisták egyik vezére, így vélekedik:

— A munkásbiztosítás reformja kétségtelenül a magyar szociálpolitikának — ha ugyan egyáltalán lehet erről beszélni — legsürgősebb teendője. Az új törvény alapja a szociális biztosítás mindenféle ágának kiépítése legyen. A reformnak kiegészítője kell hogy legyen a betegségkezelés és a balesetbiztosítás mellett a munkanélküliség elleni biztosítás is. Az, hogy a reform az államosítás gondolatát akarja megvalósítani, nem új dolog, mert hiszen a többi államok többé-kevésbé megvalósították a biztosítottak autonómiája mellett az állam befolyását a szociális biztosítás hatalmas organizációjára. A munkásbiztosítás államosítását azért tartom szükségesnek, ha nem is olyan formában, mint azt a jelenlegi javaslat tervezi, hogy ne legyen többé a munkások pénzén föntartott intézmény a szociáldemokrata agitátoroknak meleg fészke, hanem a munkások egészségét szolgáló szociális szervezet.

Pálfi Dániel nemzetgyűlési képviselő, az Ipartestületek Országos Szövetségének elnöke, a magyar kézműiparosság vezére, a következőket mondta:

— Föltétlenül szükséges és sürgős a munkásbiztosítás államosítása, mert nem tűrhetjük tovább, hogy a munkásbiztosító pénztár valóságos tenyésztője legyen a kommunista agitációnak. Aki valaha közvetlen érintkezésbe jutott a munkásbiztosító pénztárral, az szomorkodva tapasztalhatta, hogy a munkaadók ki voltak szolgáltatva a pártoskodó és egyoldalú elbírálásnak, de a munkásokat sem szolgálták ki egyenlően, őket is a szerint értékelték, támogatták vagy hagyták elpusztulni, hogy pártszempontból mennyi az értékük. A munkásbiztosító nem lehet egyetlen egy párté sem, hanem csak az államé, amely minden dolgozó embert igazságosan értekel. Egyébként nem értek egyet teljesen a törvényjavaslat mai formájával és helyesnek tartanám, ha bizonyos érdekeltségeket meghallgatnának, mielőtt ilyen nagyfontosságú törvényjavaslattal a nemzetgyűlés elé lépnek. Vigyázni kell, nehogy ismét pártjellege legyen a munkásbiztosítónak, amely, megszabadulva a szociáldemokrata pártirányítástól, nem kíván semmiféle más párt szolgálja lenni. A népjóléti miniszter megalkotta ezt a törvényjavaslatot a nélkül, hogy például az Ipartestületek Országos Szövetségét meghallgatta volna. Pedig ez a szervezet egyesíti magában az ország mind a 230 ipartestületét és így a kézműiparosság leghívatottabb képviselője.

Tomori János képviselő, aki a kisgazdapárt szociálpolitikai bizottságának szakelőadója és két éve tizede foglalkozik munkásbiztosítási kérdésekkel, az alábbiakat mondta:

— Mindnyájan egyetértünk abban, hogy a Munkásbiztosító Pénztár államosítása szükséges. De az 1917. évi XIX. t.-c. módosítását célzó törvényjavaslat annyira retrográd, annyira antiszocialista és annyira konfuzus, hogy ha egy szakember végigolvassa, minden haja szála égnek áll. Európai közbotrány volna, ha a nemzetgyűlés elfogadná. A miniszter nem vette figyelembe azt, hogy ilyen törvényalkotást hozzá-

értő szakkörök meghallgatása nélkül nem lehet megcsinálni. A destruktív elemeket már eltávolították a munkásbiztosító intézményből és így tiltakozni kell a javaslatnak ama intézkedése ellen, mely régi tisztviselőket megfosztja jogos igényüktől, kenyerüktől. Ha a miniszter figyelemmel végigolvasta volna az 1917. XIX. törvénycikket, akkor rájött volna arra, hogy új törvényre nincs is szükség, csak egyszerűen végre kellene hajtani a régit teljes energiával. A törvényt két szakasszal lehetne talán módosítani. Egyik államosítaná a tisztviselőket, másik az igazgatóságba az állam megbízható exponenseit ültetné.

Igy fest az „egységes” kormányzó párt „egységes” álláspontja ebben az életbevágó szociálpolitikai kérdésben.

(Folytatjuk.)

November hó 7-én.

SENZÁCIÓS!

ÁLARCOS BÁL

a Tisza-szállóban.

Kezdeté 6 órakor.

Lesz tánc, konfetti

és szerpentin csata.

Jegyek THALIÁNÁL és PETŐ ERNŐ-nél kaphatók. — KÁROLYI ÁRPÁD muzsikál.

Babós Árpád specialista MŰRÁSZ, Szeged, Oroszlán-u. 21.

Ora és ékszerraktára és javító műhelye.

Törött aranyat legmagasabb napi áron veszek.

MUNKÁSOK ÁLTALÁNOS FOGYASZTÁSI SZÖVETKEZETE

TELFON SZÁM 1—20.

FEKETESAS-UTCA 19. SZÁM.

TELEFON SZÁM 1—20.

Lisztellátás!

Bab 1 kgr. 14 K. Rizs I-a Rangon 1 kgr. 74 K. Köleskása 1 kgr. 20 K. Már a legolcsóbb napi

árban. Santos kávé 1 kgr. 150 K. Santos kávé pörkölt 1 kgr. 180 K. Gyertyák különféle nagyságban. Lámpa-üvegek 5-ös 12 K. 8-as 13 K. 11-es 14 K. Lámpabél, teák, cognacok, rumok. Külföldi svéd gyufa 1 doboz 1.40 K. Rózsaszalon gyufa 1 doboz 1 K. Kitűnő minőségű háziszappan 1 kgr. 96 K.

Butor és szőnyegáruház!

Legolcsóbb bevásárlási forrás. KERTÉSZ SÁNDOR, Feketesas-u.

Mindennemű ruhaszövetek, ruhabársonyok, chiffonok, sephirek, barketok dus választékban
Kurucsev Sándor üzletében, Csekonics-utca 1.

Ujabban megnyitott Iskola-u. 16. sz. a. modernül berendezett műteremünk, ahol a legmagasabb igényeket képes kielégíteni kedvezményes árak mellett, ngymint platin, aquarel és olaj fényképnagyítások művészi kivitelben. Igazolvány-fényképeket félórán belül készítünk.

MEGNYILT!

Bajza-u. I. Oroszlán-u. sarok. TÖRÖK és VECSEY rövid kötéit és szövött áru üzlete. NAGY VÁLASZTÉK TÉLI ARUCIKKEKBEN. Viszonteladónak áruengedmény.

Az élelmezési munkások helyi csoportja közli a szaktársakkal, hogy a befizetési pénztári órákban a következő változás történt: A Munkásotthonban csütörtökön délután 3-tól 5 óráig, a Harkay-féle vendéglőben, Boldogasszony-sugarút 63. sz. minden szombaton délután 5-től este 8 óráig tartatnak a pénztári órák. — Együttal fölhívjuk a még tagdíjakkal hátralékos szaktársakat, hogy a hátralékok rendezése iránt sürgősen intézkedjenek, mert ellenesetben a tagok sorából törölve lesznek. A vezetőség.

Vasárnapi gyűlés.

Élelmezési Munkások Süti Szakosztályának taggyűlése d. u. 3 órakor a Harkay-féle vendéglőben, Boldogasszony-sugarút 63.

Nyom. Burkus András könyvnyomdájában Szeged, Madách-utca és Vidra-utca sarok.

Rövidárúk nagyban és kicsinyben
GEIGNER-nél, Iskola-u. 25.

Legjobb CIGARETTAHÜVELYEK

Jankovich Mihálynál
SZEGED, Iskola-utca 29. sz.

Burgonya

kilója 2 K 80 fillér, kapható:

a Városi Központi Tejcsarnok fióktejcsarnokaiban.